CRITERIS LINGÜÍSTICS DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA GENERALITAT

GENERALITAT VALENCIANA

CRITERIS LINGÜÍSTICS DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA GENERALITAT

GENERALITAT VALENCIANA

© Generalitat Valenciana

Elaboració
Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació
Direcció General d'Ordenació Educativa i Política Lingüística

Disseny i maquetació
Pilixip

1a edició: juny de 2024

ISBN: 978-84-482-6977-7

DL: V-2007-2024

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ 11
1. EL NOM DE LES LLETRES 15
2. APOSTROFACIÓ 17
    2.1. Abreviacions 17
    2.2. La *h* aspirada 18
    2.3. La *s* líquida 18
    2.4. Xifres 19
    2.5. Paraules en cursiva, en negreta i entre cometes 19
    2.6. Noms comercials i noms propis 20
3. ACCENTUACIÓ 21
    3.1. Sistema d'accentuació 21
    3.2. Majúscules 22
4. L'ARTICLE NEUTRE 23
5. FORMACIÓ DEL PLURAL 25
    5.1. Paraules acabades en *-sc*, *-st*, *-xt* i *-ig* 25
    5.2. Plurals d'algunes paraules acabades en *-e* àtona 25
    5.3. Noms de dinasties i cognoms 26
    5.4. Plural de paraules compostes 26
        5.4.1. Compostos soldats o units amb guionet 26
        5.4.2. Compostos amb dos substantius separats 27
        5.4.3. Compostos amb un adjectiu i un substantiu separats ..27
    5.5. Plural de paraules estrangeres 27
6. FORMACIÓ DEL FEMENÍ 29
    6.1. Noms amb sufixos de derivació 29
        6.1.1. Noms invariables 29
        6.1.2. Noms variables 29

6.2. Noms sense sufixos de derivació 30
6.2.1. Noms invariables 30
6.2.2. Noms variables 31
6.3. Casos especials 31
6.3.1. El sufix -*essa* 31
6.3.2. El sufix -*iste*/-*ista* 32
6.4. Noms de professions acompanyats d'adjectius qualificatius 32
7. PRONOMS 33
8. DEMOSTRATIUS 35
8.1. Formes 35
8.2. Graus 35
9. POSSESSIUS 37
9.1. Morfologia dels possessius tònics 37
9.2. Abús dels possessius 37
9.3. Ús dels possessius àtons 39
10. NUMERALS 41
10.1. Cardinals 41
10.2. Ordinals 42
10.3. Expressions numèriques: convencions gràfiques 43
10.3.1. Xifres i lletres 43
10.3.2. Punts i comes 45
10.3.2.1. Quantitats 45
10.3.2.2. Dates 46
10.3.2.3. Hores 46
11. QUANTITATIUS 47
11.1. Ús de la preposició *de* 47
11.2. Ús de *prou* 47
12. INDEFINITS 49
12.1. Ús de *un* i *u* 49
12.2. Ús de *cada un* i *cada u* 49

13. VERBS 51
13.1. Present d'indicatiu i de subjuntiu 51
13.2. Verbs incoatius 52
13.3. Verbs de doble conjugació: pura i incoativa 52
13.3.1. Afegir 52
13.3.2. Engolir 53
13.3.3. Fregir 53
13.3.4. Llegir 53
13.3.5. Verbs preferentment incoatius 54
13.4. Passat simple / passat perifràstic 54
13.5. Imperfet de subjuntiu 54
13.6. Infinitiu 55
13.7. Participi 55
13.8. Formes amb *i* antihiàtica 55
13.8.1. Caure 56
13.8.2. Creure 56
13.8.3. Traure 56
13.8.4. Vore 57
13.9. Particularitats d'alguns verbs irregulars 57
13.9.1. Cabre 57
13.9.2. Collir 58
13.9.3. Cosir 58
13.9.4. Cruixir 58
13.9.5. Eixir 59
13.9.6. Morir 59
13.9.7. Pertànyer 59
13.9.8. Saber 60
13.9.9. Voler 60
13.10. El verb *ser* 60

14. CONCORDANÇA 63
14.1. Concordança verbal 63
14.1.1. El participi passat 63
14.1.2. Subjectes amb sentit col·lectiu 63
14.1.3. El verb *haver* 64
14.1.4. Concordança en les passives pronominals 64
14.2. Concordança nominal 64
14.2.1. Adjectius posposats a substantius de gènere diferent ... 64
14.2.2. Relatius compostos 65
14.2.3. Adjectiu anteposat a diversos substantius 65
15. ADVERBIS 67
15.1. Adverbis de lloc 67
15.1.1. Graus díctics 67
15.1.2. Doblets adverbials 67
15.1.2.1. Adverbis situacionals 67
15.1.2.2. Adverbis direccionals 68
15.1.2.3. A on / on 68
15.2. Adverbis de temps 68
15.2.1. *Hui/avui* 68
15.2.2. *Despús-ahir/despús-demà* 69
15.2.3. *Mentres/mentre* 69
15.3. Adverbis en *-ment* 69
15.4. Doble negació 70
16. PREPOSICIONS 71
16.1. La preposició *de* 71
16.1.1. Ús amb adverbis i preposicions 71
16.1.2. Ús en el nom de les vies públiques 71
16.2. Les preposicions *en* i *a* en les designacions de lloc 72
16.3. Les preposicions *en* i *amb* davant de mitjans de transport 72

16.4. L'expressió del temps 73
16.4.1. Expressions generals 73
16.4.2. Parts del dia 73
16.4.3. Dies 73
16.4.4. Mesos 74
16.4.5. Estacions de l'any 74
16.4.6. Anys 75
16.4.7. Festivitats 75
16.4.8. Èpoques i segles 75
16.5. Les preposicions *per* i *per a* davant d'infinitiu 76
16.6. Les preposicions *baix, davall* i *sota* 76
16.7. Contactes preposicionals 77
17. LÈXIC 79
17.1. Criteris generals de preferència lèxica 79
17.2. Doblets ortogràfics 82
17.3. Estrangerismes 83
17.3.1. Estrangerismes adaptats 83
17.3.2. Estrangerismes no adaptats 84
17.3.3. Adaptacions mixtes 85
17.3.4. Llatinismes 86
18. TOPONÍMIA 87
18.1. Municipis i entitats locals menors de la Comunitat Valenciana 87
18.2. La resta de topònims valencians 87
18.3. Exònims i topònims d'altres llengües 87
18.3.1. Criteri general 87
18.3.2. Transcripció de noms d'alfabets no llatins 89
18.4. Genèrics 89
18.4.1. Norma general 89
18.4.2. Excepcions 90

18.5. L'article inicial dels topònims 92
18.5.1. Topònims adaptats 92
18.5.2. Topònims no adaptats 92
18.6. La preposició *de* 93
18.7. Llocs característics i monuments 93
18.8. Topònims inclosos en noms d'entitats 94
19. ABREVIACIONS 95
19.1. Caracterització i tipologia de les abreviacions 95
19.2. Formació de les abreviatures 95
19.3. Ortografia de les abreviacions 96
19.4. Morfologia de les abreviacions 96
20. TRACTAMENTS 97
20.1. Els tractaments de *tu*, de *vós* i de *vosté* 97
20.2. Tractaments protocol·laris 97
21. LLENGUATGE IGUALITARI 99
21.1. Identificació d'usos discriminatoris 99
Ús del masculí genèric 100
21.2. Visibilització de les dones 101
22. MAJÚSCULES I MINÚSCULES 103
22.1. El títol dels documents legals i administratius 103
22.1.1. Inicial en majúscula 103
22.1.2. Substantius i adjectius en majúscula 104
22.1.2.1. Documents singulars 104
22.1.2.2. Documents històrics 104
22.1.3. Inicial en minúscula 104
22.1.4. Referències genèriques 105
22.1.5. Denominacions correferents 105
22.1.6. Expressions anafòriques 106
22.1.7. Parts d'un document 106

22.1.8. L'expressió *text refós* 106
22.1.9. L'expressió *text articulat* 107
22.2. El nom d'organismes, institucions i establiments comercials 107
22.3. Les paraules *administració, estat* i similars 108
22.4. Categories o figures legals 109
22.5. Premis i guardons 109
23. OBRES NORMATIVES 111

INTRODUCCIÓ

La llengua que usen diàriament els empleats públics és la cara més visible de l'Administració. I és que tot el que fem queda plasmat en les paraules que diem o escrivim, en forma de projectes, respostes a consultes, normes reguladores o qualsevol altra actuació. Per això és summament important per a una Administració conscient de la seua funció de servici públic que intente orientar els seus treballadors a triar en cada cas les paraules més adequades per a aconseguir una comunicació eficaç amb els administrats.

En compliment d'eixa comesa, la primera qüestió que cal fer és prendre consciència de per a què es fan les coses. No parlem per parlar, sinó que sempre ho fem per a comunicar alguna cosa a algú. És, per tant, del tot imprescindible saber exactament a qui ens dirigim en cada moment —inclús quan no tenim identificat un interlocutor personal directe davant— per a poder transmetre-li adequadament un missatge. Evidentment, no és el mateix una consulta telefònica que una circular informativa dirigida als pares dels alumnes d'un centre educatiu o la publicació d'una disposició en un butlletí oficial. El context condiciona la nostra manera d'expressar-nos. Però, siga quin siga el tipus de comunicació que s'establisca en cada moment amb els ciutadans, els empleats públics, que, com a tals, actuen en representació de l'Administració per a la qual treballen, han de tindre una prudència extrema de les paraules que utilitzen, perquè eixe ús reflexiu del llenguatge és, en primera instància, una mostra de respecte als administrats. Cal tindre sempre ben present, a més, que un ús poc pensat del llenguatge pot ser la causa de moltes ambigüitats interpretatives i, consegüentment, originar possibles confusions d'efectes imprevisibles per als receptors dels missatges. Però, per eixes mateixes raons, la precisió lèxica exigible en totes les comunicacions administratives ha de ser compatible amb l'exigència d'usar un llenguatge diàfan, tan intel·ligible com siga possible per a qualsevol ciutadà, perquè l'objectiu que ha de prevaldre sobre qualsevol altre

és fer-se entendre. L'ús de paraules desconegudes per als nostres interlocutors no sols no transmeten cap informació, sinó que produïxen un efecte pertorbador global en el missatge, en tant que focalitzen l'atenció en l'element estrany. Cal tindre en compte també que els destinataris de les comunicacions administratives no són necessàriament tècnics en una matèria determinada. Les normes dictades per l'Administració tenen sempre una gran diversitat de destinataris, i tots queden afectats per les mateixes obligacions de complir-les. La necessitat de fer-se entendre no és, per tant, una mera opció estilística: és un imperatiu derivat de la voluntat de servici públic. Tots els ciutadans han de poder desentranyar el sentit últim de qualsevol comunicació que emane de l'Administració, i ho han de poder fer, a més, de la manera més fàcil i ràpida possible.

Basant-se en eixa aspiració, cal fer un esforç per desprendre's de la idea que els vocables d'ús poc freqüent són més apropiats per als registres formals que les veus més comunes, compartides per la gran majoria dels parlants. No hi ha cap raó per a pensar que les paraules de significat opac siguen preferibles en cap text administratiu.

La voluntat de dignificar el valencià, després d'un llarg període d'exclusió de la llengua pròpia de molts àmbits formals —com ara la mateixa Administració, el sistema educatiu, l'expressió literària o els mitjans de comunicació—, ha induït a recuperar molts arcaismes i a assimilar alguns dialectalismes d'altres àrees territorials per a enriquir la pròpia varietat lingüística. Però, com a efecte no desitjat derivat d'este complex procés de conformació del registre culte de la llengua, en alguns casos s'ha produït, per contraposició, una associació de moltes formes valencianes, ben genuïnes, a un registre col·loquial, que ha fet que es tendisquen a rebutjar de l'expressió formal per creure, injustificadament, que són impròpies d'este registre.

Estos Criteris lingüístics tenen també, en coherència amb el que s'ha dit en els paràgrafs anteriors, la voluntat de contribuir a desfer eixos malentesos i a propiciar la recuperació de moltes veus pròpies, a sovint injustament relegades a un substrat diglòssic, de manera que es reforce

la identificació de la gran majoria dels valencians amb la seua manera natural d'expressar-se. Amb eixe propòsit demanem a tots els empleats públics de la Generalitat Valenciana i del conjunt d'administracions que operen en el nostre àmbit territorial que assimilen i posen en pràctica els presents criteris amb la màxima diligència. Actuant amb eixe objectiu comú, no sols reforçarem l'autoestima de tots els valencians, sinó que contribuirem a fer de la llengua pròpia un element cohesionador que ens vertebre com a poble.

1. EL NOM DE LES LLETRES

La lectura i l'escriptura del nom complet de certes consonants de l'alfabet presenten vacil·lacions en la vocal final (entre *e* i *a*). En les comunicacions administratives preferirem les formes següents:

f	**efe**
l	**ele**
m	**eme**
n	**ene**
r	**erre**
s	**esse**

2. APOSTROFACIÓ

2.1. Abreviacions

Davant de sigles sil·làbiques —que són aquelles que es lligen com qualsevol altra paraula, articulant-les sil·làbicament—, els articles *el* i *la*, així com la preposició *de*, seguixen les normes generals d'apostrofació.

l'ONU

la UEFA

l'IVAP

l'UCI

d'UNICEF

En les sigles alfabètiques —les que es lligen com una successió de lletres—, l'apostrofació depén de la pronunciació del nom de la primera lletra. Davant de consonant, s'apostrofen *el*, *la* i *de* si el nom d'esta consonant inicial comença per vocal.

d'FM	[= d'efeeme]
l'NBA	[= l'enebeà]
la BBC	[= la bebecé]

Davant de sigles començades per vocal, s'apostrofen sempre *el* i *de*. L'article *la*, en canvi, només s'apostrofa davant de sigles que comencen per *a*, *e* i *o*, però no davant de *i* o *u*, ja que estes lletres —tenint en compte la tendència prosòdica general del valencià a fer recaure l'accent sobre la vocal tònica del nom de l'última lletra— es consideren àtones.

la UGT	[= la ugeté]
l'ONG	[= l'oenegé]
d'IBM	[= d'ibeeme]
la ITV	[= la itevé]

2.2. La *h* aspirada

Com a norma general, la *h* de paraules procedents d'altres llengües que han sigut adaptades ortogràficament s'ha de llegir muda encara que en l'idioma original es pronuncie aspirada. En estos casos, en què s'ha consumat el procés d'assimilació d'este tipus de neologismes, cal seguir, com és lògic, les normes generals d'apostrofació.

Juga a l'handbol.

un partit d'hoquei

En el cas d'estrangerismes no adaptats o de noms propis que mantenen la pronunciació aspirada de la *h* inicial, els articles *el* o *la* i la preposició *de* mantenen la forma plena.

el *hooligan*

la *hacker*

la ciutat de Houston

la música de Händel

Tampoc s'ha d'apostrofar davant de paraules que, tot i estar adaptades gràficament, mantenen encara, com una reminiscència de la llengua original, una pronunciació aspirada de la *h* (vegeu específicament, per a més detalls sobre esta qüestió, l'apartat 17.3.3).

el hàmster

la hansa

el hàndicap

2.3. La *s* líquida

Davant de paraules començades amb *s* seguida de consonant, l'article masculí *el* adopta la forma reduïda *l* seguida d'un apòstrof, mentres que l'article femení *la* i la preposició *de* mantenen sempre la forma plena sense apostrofar.

l’*snack*

l’*stradivarius*

la Scala de Milà

una novel·la de Stendhal

2.4. Xifres

Cal apostrofar l’article i la preposició *de* davant de les xifres romanes i aràbigues que, si estigueren escrites amb caràcters alfabètics, correspondria apostrofar.

d’1 de febrer	[= d’u de febrer]
l’XI Congrés	[= l’onzé Congrés]

2.5. Paraules en cursiva, en negreta i entre cometes

No s’apostrofa davant de paraules usades amb valor metalingüístic, siga per a referir-se a un vocable del qual s’està donant alguna informació en el mateix missatge (escrit en este cas normalment en cursiva) o siga per a indicar-ne el significat (normalment acotat entre cometes simples).

La paraula *atenció* és un derivat de *atendre*.

El verb *haver* va acompanyat del pronom *hi* quan té el significat de ‘existir’.

En la resta de casos en què una paraula puga estar escrita en un altre tipus de lletra diferent de la del cos general (cursiva, negreta o versaletes) o precedida de cometes (siga perquè es tracta de títols, estrangerismes no adaptats o citacions literals), s’han de mantindre les normes generals d’apostrofació.

L’autor d’*El nom de la rosa* és Umberto Eco.

L’*airbag* no li va funcionar.

El president ha manifestat la seua voluntat de canviar l’«actual denominació de molts departaments».

2.6. Noms comercials i noms propis

Davant de noms comercials i altres noms propis començats amb els articles *el* o *els* en majúscula (perquè forma part del nom propi), cal aplicar igualment, i amb independència de la llengua en què estiguen escrits, les normes generals d'apostrofació.

el menú d'El Racó de l'Olla
una oferta d'El Corte Inglés
un plat característic d'Els Ponts

3. ACCENTUACIÓ

3.1. Sistema d'accentuació

Com a norma general, en els textos administratius valencians s'han d'escriure amb accent agut:

a) Les paraules agudes acabades en *-é*, *-és* i *-én*:

comité	amé
interés	anglés
aprén	ofén

b) Els infinitius acabats en *-éixer*, *-éncer* i *-ényer*:

conéixer	aparéixer
véncer	convéncer
constrényer	fényer

c) Les formes verbals de primera i segona persona del plural de l'imperfet acabades en *-éiem* i *-éieu*:

féiem	féieu
créiem	créieu
déiem	déieu

d) Les paraules acabades en *-e-* + consonant + *-ol*:

benévol	malévol
cércol	émbol
pésol	ségol
térbol	trévol
vérbol	terratrémol

3.2. Majúscules

Les lletres escrites en majúscula s’han d’accentuar quan corresponga d’acord amb les normes ortogràfiques generals, sense que en cap cas siga admissible l’omissió de l’accent.

Àngel	Úrsula
ÍNDIA	ÀFRICA

4. L'ARTICLE NEUTRE

En l'expressió oral espontània, se sol usar la forma *lo* amb una funció substantivadora i abstractiva. Actualment, després d'haver estat proscrit per la normativa gramatical per considerar que era un calc del castellà, l'ús d'este article es considera acceptable amb les funcions indicades. Per tant, en comunicacions administratives de caràcter oral, i també en escrits poc formals, el seu ús és plenament acceptable. Però, en escrits administratius de caràcter formal, convé recórrer a altres solucions més consolidades en la tradició escrita, com les que s'apunten a continuació:

SOLUCIÓ PREFERIBLE	CONVÉ EVITAR
D'acord amb **el que establix** l'article 5...	D'acord amb **lo que establix** l'article 5...
La lletjor i la bellesa són nocions estètiques que varien molt al llarg del temps.	**Lo lleig i lo bell** són nocions estètiques que varien molt al llarg del temps.
Per ser **la solució més beneficiosa** per als fills dels litigants.	Per ser **lo millor** per als fills dels litigants.
Es va perdre **la millor part** de la representació.	Es va perdre **lo millor** de la representació.
La veritat és que no es va fer cap acreditació.	**Lo cert** és que no es va fer cap acreditació.
Engendren una complexa simbiosi entre **l'antiguitat i la modernitat**.	Engendren una complexa simbiosi entre **lo antic i lo modern**.
És **molt rar** que encara no haja arribat.	**Lo rar** és que encara no haja arribat.

SOLUCIÓ PREFERIBLE	CONVÉ EVITAR
Es van casar **pel procediment civil.**	Es van casar **per lo civil.**
El seu comportament no té cap justificació.	**Lo que ha fet** no té cap justificació.
Ha dit **les mateixes coses de sempre.**	Ha dit **lo de sempre.**
Espera que ara ve **la més bona.**	Espera que ara ve **lo més bo.**
Ja saps que **totes les meues coses** són teues.	Ja saps que **tot lo meu** és teu.
Ho faré **tan prompte com puga.**	Ho faré **lo més prompte possible.**

5. FORMACIÓ DEL PLURAL

5.1. Paraules acabades en *-sc*, *-st*, *-xt* i *-ig*

Com a norma general, a causa de la major facilitat de pronunciació i de l'extensió que han adquirit modernament, en els textos administratius són preferibles les formes de plural en *os* en les paraules que en singular acaben en *-sc*, *-st*, *-xt* i *-ig*.

discos	millor que	discs
gustos	»	gusts
textos	»	texts
rojos	»	roigs

Excepcionalment, cal considerar preferible la forma de plural en *-s* en la paraula *tests* (quan significa 'proves') per a diferenciar-la de quan té el significat de 'recipients d'obra', en què se sol usar majoritàriament *testos.*

5.2. Plurals d'algunes paraules acabades en *-e* àtona

En certes paraules acabades en *e* àtona, com *home*, *jove*, *rave* o *marge*, cal usar preferentment la terminació *-ns* per a formar el plural.

hòmens	millor que	homes
jóvens	»	joves
ràvens	»	raves
màrgens	»	marges

5.3. Noms de dinasties i cognoms

Pel que fa a les dinasties, la pluralització és variable. En alguns casos és més habitual utilitzar la forma de plural, com en *els Àustries, els Borbons* o *els Trastàmares*, mentres que en altres és més corrent l'ús del singular, com en *els Borja, els Estuard, els Romànov* o *els Tudor*. En els textos administratius, convé usar sempre la forma més consolidada en la pròpia tradició lingüística.

Quant als cognoms, si s'utilitzen per a referir-se a diverses persones d'una mateixa família, la solució més habitual és mantindre invariablement la forma de singular: *els March, els Trénor, els Garcia, els Martí.*

5.4. Plural de paraules compostes

5.4.1. Compostos soldats o units amb guionet

El plural d'estes paraules es forma afegint el morfema distintiu al segon element.

SINGULAR	PLURAL
altaveu	altaveus
blanc-i-blau	blanc-i-blaus
curtcircuit	curtcircuits
llargmetratge	llargmetratges
nou-ric	nou-rics
pasdoble	pasdobles
pit-roig	pit-rojos
riba-roger	riba-rogers

5.4.2. Compostos amb dos substantius separats

Quan els dos substantius constituents del compost s'escriuen separadament, el plural es forma afegint el morfema distintiu corresponent al primer element del compost i deixant invariable el segon.

SINGULAR	PLURAL
camió cisterna	camions cisterna
decret llei	decrets llei

5.4.3. Compostos amb un adjectiu i un substantiu separats

El plural d'estes paraules es forma afegint el morfema de plural als dos elements.

SINGULAR	PLURAL
baix relleu	baixos relleus
guàrdia civil	guàrdies civils
rata penada	rates penades

5.5. Plural de paraules estrangeres

Els vocables estrangers no adaptats gràficament (que mantenen intacta la grafia de la llengua original) fan el plural, de manera preferent, afegint el morfema propi del valencià, evitant d'eixa manera les dificultats que comportaria formar en cada cas el plural segons les regles específiques de la llengua original (vegeu també, per a altres qüestions relacionades amb la seua escriptura, l'apartat 17.3.2).

SINGULAR	PLURAL
leitmotiv	*leitmotivs*
pizza	*pizzes*
whisky	*whiskys*

6. FORMACIÓ DEL FEMENÍ

6.1. Noms amb sufixos de derivació

6.1.1. Noms invariables

Hi ha una sèrie de paraules formades amb sufixos invariables respecte al gènere, de manera que, quan s'apliquen a una persona concreta, cal marcar el seu sexe amb el determinant (article, demostratiu, indefinit, quantitatiu, etc.).

MASCULÍ	FEMENÍ
un colombaire	una colombaire
un ordenança	una ordenança
un auxiliar	una auxiliar
un industrial	una industrial
el comptable	la comptable
el forense	la forense
el fisioterapeuta	la fisioterapeuta
el delineant	la delineant
el biòmetra	la biòmetra
un astronauta	una astronauta
un homeòpata	una homeòpata

6.1.2. Noms variables

Altres sufixos, en canvi, presenten formes variables per a indicar el gènere masculí i el femení, i així és com cal usar-los acuradament en els textos administratius, distingint explícitament segons que la paraula s'use referida a un home o una dona.

MASCULÍ	FEMENÍ
cirurgià	cirurgiana
doctorand	doctoranda
empresari	empresària
magistrat	magistrada
psiquiatre	psiquiatra
pedicur	pedicura
enginyer	enginyera
pedagog	pedagoga
geògraf	geògrafa
ballarí	ballarina
executiu	executiva
hematòleg	hematòloga
astrònom	astrònoma
gestor	gestora
filòsof	filòsofa

6.2. Noms sense sufixos de derivació

6.2.1. Noms invariables

Els noms que no tenen sufix derivatiu no presenten distinció de gènere, i per tant el masculí i el femení s'indiquen anteposant el determinant corresponent.

MASCULÍ	FEMENÍ
el pilot	la pilot
un intèrpret	una intèrpret

En el cas dels noms compostos fusionats que designen oficis, si tenen sufix de derivació, cal aplicar la marca específica de femení quan el sufix ho permeta.

MASCULÍ	FEMENÍ
el pedrapiquer	la pedrapiquera
el passamaner	la passamanera

6.2.2. Noms variables

És preferible usar la forma femenina de les paraules que tinguen un morfema específic per a marcar este gènere.

MASCULÍ	FEMENÍ
un arquitecte	una arquitecta
el capità	la capitana
el pèrit	la pèrita
un àrbitre	una àrbitra

6.3. Casos especials

6.3.1. El sufix *-essa*

Cal reservar el sufix -*essa* per a títols nobiliaris i càrrecs o professions consolidats amb eixa forma en la tradició oral i escrita, com *abadessa*, *baronessa*, *comtessa*, *duquessa*, etc.

En alguns casos certes paraules admeten una doble possibilitat de formar el femení, bé amb una forma invariable o bé amb el sufix -*essa*.

MASCULÍ (*o* FEMENÍ)	FEMENÍ
un alcalde (*o* una alcalde)	una alcaldessa
un jutge (*o* una jutge)	una jutgessa
un poeta (*o* una poeta)	una poetessa
un cònsol (*o* una cònsol)	una consolessa

En el cas de *metge* (que admet igualment les formes *metge* i *metgessa* per al femení), s'ha creat també per analogia la forma *metja*, que cada vegada té més implantació social. En els escrits administratius són plenament acceptables tant les formes invariables com les variables, sempre que siguen usades coherentment dins del mateix text.

6.3.2. El sufix *-iste*/*-ista*

Si bé en la tradició recent del llenguatge escrit s'ha tendit a usar invariablement el sufix *ista*, cal considerar també acceptable la variació del morfema de gènere, en què la terminació -*iste* marca la forma de masculí i -*ista* la de femení. No sols és un tret lingüístic ben característic del valencià, sinó que, a més, és útil per a reforçar la perspectiva de gènere.

MASCULÍ	FEMENÍ
un artiste	una artista
un analiste	una analista
un maquetiste	una maquetista
un sindicaliste	una sindicalista
un taxiste	una taxista

6.4. Noms de professions acompanyats d'adjectius qualificatius

Cal tindre en compte que l'adjectiu o adjectius que acompanyen els noms de professions han de concordar en gènere i nombre amb els substantius a què es referixen.

uns ajudants tècnics sanitaris
la tècnica mitjana de promoció cultural
una enginyera química

7. PRONOMS

Pel que fa al pronom personal feble de segona persona de plural, cal usar sempre en els textos administratius la forma *vos*, tant davant com darrere del verb.

> vos va donar diners
>
> heu d'acabar-vos el menjar
>
> m'he alegrat molt de vore-vos

Els complements indirectes inanimats (tant si són datius neutres —*açò*, *això* i *allò*— com si no ho són) es poden pronominalitzar en certs casos amb el pronom *li* (o el plural *els*).

> Als assumptes econòmics cal donar-los la importància que requerixen.
>
> Li ha afegit un nou capítol [al llibre].

Cal tindre present també que els pronoms de datiu de tercera persona (*li* en singular i *els* en plural) poden aparéixer en certs casos duplicant un pronom personal fort o un complement indirecte. Esta pronominalització, necessària en molts casos per a aconseguir una expressió natural, és acceptable en estructures com les següents:

> Dis-li a ta mare que vullc parlar amb ella.
>
> Torna-li el llibre al teu company.
>
> Esta música els agrada molt als jóvens.

8. DEMOSTRATIUS

8.1. Formes

El valencià disposa de dos variants formals dels demostratius: les formes simples (representades en la forma de masculí singular per *este* i *eixe*) i les reforçades (*aquest* i *aqueix*). Les formes reforçades tenen una gran tradició literària, però les simples són des de fa segles les úniques formes vives en tot el territori valencià. Tenint en compte esta realitat social, amb l'objectiu de prioritzar la comunicabilitat amb els administrats cal usar sempre les formes simples.

> **L'obtenció d'este premi es consignarà en l'expedient acadèmic de l'alumne.**
>
> **Podrà dur a terme totes les activitats que considere necessàries per a la realització d'eixe fi.**

8.2. Graus

En el valencià actual s'usa de manera general un sistema de tres graus per a expressar la proximitat o llunyania d'algú o d'alguna cosa respecte als interlocutors:

- El primer grau marca la proximitat d'algú o alguna cosa respecte a qui parla, i s'expressa amb les formes *este*, *esta*, *estos* i *estes*.
- El segon grau indica proximitat respecte a qui escolta, i s'expressa amb les formes *eixe*, *eixa*, *eixos* i *eixes*.
- I, finalment, el tercer grau assenyala llunyania tant respecte a qui parla com a qui escolta, i s'expressa amb les formes *aquell*, *aquella*, *aquells* i *aquelles*.

Este sistema manté una plena vigència en l'expressió oral, i convé usar-lo, per tant, en totes les comunicacions administratives, tant orals com escrites, perquè, a més de reforçar la genuïnitat expressiva, clarifica les referències anafòriques del discurs, desfent d'eixa manera possibles ambigüitats.

Este llibre que porte en la mà...
Eixe vestit que portes...
Aquella elevació que es veu en l'horitzó...

9. POSSESSIUS

9.1. Morfologia dels possessius tònics

En els escrits de l'Administració valenciana, d'acord amb la pròpia tradició literària i l'ús oral espontani, cal usar les formes amb *u* dels possessius tònics de gènere femení.

	SINGULAR	PLURAL
1a persona	**meua**	**meues**
2a persona	**teua**	**teues**
3a persona	**seua**	**seues**

Afegim a continuació alguns exemples per a clarificar estes preferències.

> **La identitat d'un poble no queda fixada, amb caràcter indefinit i invariable, en un determinat moment o període de la seua història.**
>
> **Diverses comunitats autònomes desenrotllen els seus propis plans estratègics en TIC, adaptats a les seues competències.**

9.2. Abús dels possessius

És preferible ometre els possessius usats en referència a parts del cos, noms de parentiu o objectes pròxims quan la relació de pertinença amb el subjecte al·ludit és òbvia i no hi ha, per tant, cap possibilitat de confusió. El seu ús en estos contextos sol ser un calc de l'anglés o d'altres llengües del nostre entorn.

SOLUCIÓ PREFERIBLE	CONVÉ EVITAR
La Llei 5/1982 en l'article 1 establix que...	La Llei 5/1982 en el seu article 1 establix que...
A l'alçar-se es va botonar la jaqueta.	A l'alçar-se es va botonar la seua jaqueta.
Si no queda satisfet, li tornem els diners.	Si no queda satisfet, li tornem els seus diners.
Ha de portar el cotxe a la revisió de la ITV.	Ha de portar el seu cotxe a la revisió de la ITV.
La Conselleria tancarà les portes el dia 24.	La Conselleria tancarà les seues portes el dia 24.
No acudí a la cita perquè no s'ho havia apuntat en l'agenda.	No acudí a la cita perquè no s'ho havia apuntat en la seua agenda.

Així i tot, convé actuar ponderadament en esta pràctica i evitar incórrer en una supressió exagerada del possessiu. Cal valorar en cada cas concret la seua utilitat i naturalitat. A continuació es donen alguns exemples correctes d'ús de possessius que ajuden a proporcionar unes guies de referència.

Ordenar la seua publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana.*

Els metalls reflectixen tota la llum que incidix sobre la seua superfície.

La Marina i les seues muntanyes són un gran pol d'atracció turística.

El verb *retrotraure* indica que una llei té efectes des d'una data anterior a la de la seua publicació.

La lingüística històrica estudia l'origen de les paraules i la seua evolució en el temps.

La seua reclamació serà atesa tan prompte com siga possible.

9.3. Ús dels possessius àtons

Els anomenats *possessius àtons* (*mon*, *ma*; *ton*, *ta*; *son*, *sa*, per al singular, i les formes de plural corresponents: *mos, mes*; *tos, tes*; *sos, ses*, per al plural) tenen un ús restringit amb certs noms de parentiu i en certes fórmules de tractament.

> **Si és menor d'edat, haurà de presentar una autorització de son pare, sa mare o del seu representant legal.**
>
> **L'acte de concessió dels premis serà presidit per Sa Majestat el Rei.**

10. NUMERALS

10.1. Cardinals

En el cas del numeral *dos*, és preferible usar-lo invariablement, sense distinció de gènere (*dos/dues*) en els textos administratius, tal com es fa en l'actualitat en tots els parlars valencians.

MASCULÍ	FEMENÍ
dos consellers	dos conselleres
dos professors	dos professores

Usarem també preferentment, per les raons ja indicades, les següents formes dels numerals cardinals:

huit	millor que	vuit
huitanta	»	vuitanta
huit-cents	»	vuit-cents
dèsset	»	disset
díhuit	»	divuit
dènou	»	dinou

En l'atenció oral és plenament acceptable la forma *sixanta*, homogènia amb *sis,* habitual en l'expressió espontània de tots els valencians i de llarga tradició literària entre els escriptors clàssics.

«Los jurats, per fer paga a si de cent sixanta-set sous» (*Llibre d'actes del Consell i Jurats de la vila d'Alzira (1396-1397*).

«La senyora viuda contessa d'Oliva donà al dit retaule sixanta liures» (Sor Isabel de Villena).

10.2. Ordinals

D'acord amb l'ús espontani del valencià, per a indicar una referència d'orde, són preferibles les formes de base llatina que s'indiquen a continuació abans que les variants formades amb el sufix *-é/-ena*:

quint -a	millor que	cinqué -ena
sext -a	»	sisé -ena
sèptim -a	»	seté -ena
octau -ava	»	huité -ena
dècim -a	»	desé -ena

En la resta de numerals s'han d'utilitzar les variants formades amb el sufix *-é/-ena*: *onzé, dotzena, catorzé, vint-i-unena, trenta-dosé, quaranta-tresena*, etc., encara que en molts d'estos casos, de cara a aconseguir una expressió més natural, pot resultar preferible recórrer als cardinals, atorgant-los un valor d'ordinal.

l'article cinc
l'annex huit
l'apartat tretze
el trenta-tres aniversari

En el cas de *segon*, encara que oralment se sol usar invariablement, en els textos escrits formals s'ha d'utilitzar en la forma variable, *segon* per al masculí i *segona* per al femení, fent la concordança amb el substantiu que determina.

en segon lloc
la segona vegada

10.3. Expressions numèriques: convencions gràfiques

10.3.1. Xifres i lletres

Pel que fa a l'escriptura dels numerals, cal seguir les pautes d'ús que s'indiquen a continuació.

S'escriuen amb lletres:

a) Els números que s'expressen en una sola paraula, les desenes i les paraules *cent*, *milió*, *bilió*, etc.

> **Incentius a la contractació de persones desocupades menors de trenta anys.**
>
> **El seu volum de negocis no pot ser superior als dos milions d'euros.**

b) Els números que indiquen una quantitat aproximada o s'utilitzen amb una intenció expressiva.

> **El document té trenta planes aproximadament.**
>
> **Ho hem repetit tres mil voltes.**

c) Els números que expressen el nom de les dècades.

> **la dècada dels huitanta**
>
> **els anys vint**

d) Els ordinals que formen part del nom de certs esdeveniments històrics.

> **la Segona Guerra Mundial**
>
> **la Tercera Guerra Carlina**

S'escriuen amb xifres:

a) Els números que s'expressen amb més d'una paraula, unides amb guionets o sense.

> 32 fotocopiadores
>
> 105 sobres

Si, seguint els criteris indicats, en un mateix fragment es combinen números expressats amb una sola paraula i amb més d'una, cal escriure'ls tots coherentment amb xifres.

> Ajudes destinades a artistes que tinguen entre 20 i 35 anys.

b) Els números amb decimals i els que van seguits de símbols o abreviatures (com ara % i °C) s'han d'escriure amb xifres.

> L'estiu passat el 20 % de les nits hi hagué una temperatura superior als 23,5 ºC.

En el cas dels percentatges, llevat que es tracte d'una referència precisa, és preferible escriure'ls amb lletra.

> El finançament del projecte serà assumit al cinquanta per cent per cada administració.

c) En general, els números que indiquen xifres concretes en textos científics, datacions i horaris, així com en adreces i infraestructures viàries.

> AP-7 [autopista del Mediterrani]
>
> carrer de Dalt, núm. 4
>
> latitud 66° 33' 39" S
>
> reunió celebrada el 20 d'octubre de 2023, a les 11 h

No obstant, en els casos de referències horàries imprecises i dates històriques i festivitats, s'han d'escriure amb lletres.

L'acte començarà sobre les quatre i mitja.

L'U de Maig se celebra amb manifestacions.

Els autobusos podran aparcar en la zona del pont del Nou d'Octubre.

10.3.2. Punts i comes

10.3.2.1. Quantitats

Cal posar un punt per a separar els milers, els milions, els milers de milions, els bilions, etc., que s'utilitzen com a cardinals.

2.438

1.125.000

10.000.000.000

La part decimal se separa de la part entera del número amb una coma.

215,64

1.242,81

No han de dur punt els cardinals enters que tenen un valor ordinal, com els anys, els números de carrer, de pàgina o de telèfon, els codis postals, els números dels documents d'identitat i dels comptes corrents o la numeració dels decrets, les lleis, etc.

El 1978 es va aprovar la Constitució.

Ho trobaràs en la pàgina 1087.

el Reial decret 1023/2015

Si la referència numèrica és molt llarga i es vol seqüenciar, és preferible utilitzar l'espai com a element separador.

> DNI núm. 30 690 763
>
> tel.: 96 261 38 00

10.3.2.2. Dates

No s'ha d'escriure punt després de les datacions d'un escrit.

> Alacant, 24 de juny de 2023

10.3.2.3. Hores

Per a separar les hores i els minuts, encara que pot usar-se indistintament tant el punt com els dos punts (sempre coherentment dins del mateix escrit), d'acord amb els criteris internacionals imperants són preferibles els dos punts.

> Obert de 9:00 a 18:00 hores.
>
> La reunió està convocada a les 11:15 hores.

11. QUANTITATIUS

11.1. Ús de la preposició *de*

D'acord amb l'ús general del valencià, cal usar sistemàticament la preposició *de* amb *gens.*

> **La reforma de la llei no tingué gens de repercussió en la creació de nova ocupació.**

En el cas de *molt, poc, prou, quant* i *tant,* s'usarà la preposició *de* quan precedixen un nom masculí en singular.

> **Hi ha poc de temps per a redactar l'informe.**
>
> **Malalties produïdes per agents patògens altament infecciosos i exòtics de molt de risc.**

Però sense *de* quan el nom està en plural o és femení.

> **La incorporació tardana al mercat de treball de molts jóvens.**
>
> **La finalitat d'estes ajudes és reforçar la capacitat del sector cultural en els nuclis de poca població.**

11.2. Ús de *prou*

En valencià s'usa el quantitatiu *prou* tant amb el significat de 'suficient' com amb el de 'en una quantitat relativament gran', i així convé usar-lo també en els textos administratius.

> **És una persona prou intel·ligent.**
>
> **S'han arreplegat prou firmes contra el projecte.**

12. INDEFINITS

12.1. Ús de *un* i *u*

L'indefinit *un* s'usa bàsicament amb valor adjectival, tant si el substantiu a què fa referència està explícit o implícit.

> Cal llegir obligatòriament un llibre cada mes.
>
> Pel que fa als llibres de lectura ressenyats en la llista, cal llegir-ne un al mes, segons les preferències personals de cada alumne.

En canvi, la forma *u* té un valor pronominal, i al·ludix bàsicament a una persona qualsevol.

> U ha de tindre molts reflexos per a saber com actuar en cada moment en el terreny de joc.

Pot resultar útil, per a resoldre els dubtes que es puguen plantejar sobre esta qüestió, establir un paral·lelisme amb l'ús de *algun* i *algú*, en tant que esta parella d'indefinits s'usa correctament en l'expressió col·loquial.

12.2. Ús de *cada un* i *cada u*

Pel que fa específicament a la distinció entre *cada un* i *cada u*, cal tindre present que *cada un* fa referència a una persona o a un objecte qualsevol, en tant que integrant d'un conjunt de persones o coses amb unes qualitats determinades que compartixen tots els membres d'eixe col·lectiu.

> Cada un dels alumnes participants en el torneig rebrà un lot de llibres.
>
> Cada un, després de les explicacions de l'entrenador, ja sap com ha de situar-se [al·ludint implícitament als membres d'un equip esportiu].

En canvi, *cada u* té un valor intrínsecament pronominal, i fa referència a una persona qualsevol d'un grup indeterminat, en què no se sap la quantitat de membres que en formen part.

Cada u té les seues pròpies idees, i pot pensar el que vullga.

Cal apuntar, a més, en relació a esta parella d'indefinits, que, en els escrits administratius, seguint els usos espontanis dels parlants valencians, són preferibles les locucions *cada un* i *cada u* respecte a les formes simples fusionades equivalents (*cadascun* i *cadascú*), de marcat caràcter literari.

13. VERBS

13.1. Present d'indicatiu i de subjuntiu

Es desglossen a continuació els paradigmes de les formes del present d'indicatiu i de subjuntiu, que presenten algunes variacions en l'ús espontani, especificant les formes que cal seguir en els escrits administratius.

1a CONJUGACIÓ	2a CONJUGACIÓ		3a CONJUGACIÓ
PRESENT D'INDICATIU			
cante	tem	perd	dorm
cantes	tems	perds	dorms
canta	tem	perd	dorm
cantem	temem	perdem	dormim
canteu	temeu	perdeu	dormiu
canten	temen	perden	dormen
PRESENT DE SUBJUNTIU			
cante	tema	perda	dorma
cantes	temes	perdes	dormes
cante	tema	perda	dorma
cantem	temem	perdem	dormim
canteu	temeu	perdeu	dormiu
canten	temen	perden	dormen

Les formes acabades amb la desinència *o* de la primera persona del present d'indicatiu (*canto, temo, perdo* i *dormo*) són plenament acceptables, i fins i tot preferibles, en les comunicacions dirigides específicament a les àrees territorials a on estan vives.

13.2. Verbs incoatius

En els textos administratius cal usar les formes següents dels verbs incoatius de la tercera conjugació:

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
servisc	servisca
servixes	servisques
servix	servisca
servim	servim
serviu	serviu
servixen	servisquen

13.3. Verbs de doble conjugació: pura i incoativa

Hi ha alguns verbs de la tercera conjugació (com *afegir*, *engolir*, *fregir*, *llegir* o *vestir*) que admeten la flexió pura i la incoativa. En les comunicacions administratives poden usar-se coherentment tant les unes com les altres, en funció del predomini que tinguen en l'àrea territorial a què vagen destinades. En el cas que se seguisca el model pur, són preferibles les formes velars, més habituals en el llenguatge espontani (posades en primer lloc), abans que les no velars (indicades a continuació, precedides d'una barra).

13.3.1. Afegir

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
afigc/afig	afigga/afija
afiges	afiggues/afiges
afig	afigga/afija
afegim	afegim
afegiu	afegiu
afigen	afigguen/afigen

13.3.2. Engolir

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
engulc/engul	engulga/engula
enguls	engulgues/engules
engul	engulga/engula
engolim	engolim
engoliu	engoliu
engulen	engulguen/engulen

13.3.3. Fregir

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
frigc/frig	frigga/frija
friges	friggues/friges
frig	frigga/frija
fregim	fregim
fregiu	fregiu
frigen	frigguen/frigen

13.3.4. Llegir

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
lligc/llig	lligga/llija
lliges	lliggues/lliges
llig	lligga/llija
llegim	llegim
llegiu	llegiu
lligen	lligguen/lligen

13.3.5. Verbs preferentment incoatius

En verbs com *consumir, mentir, presumir* i *teixir,* per contra, són preferibles les formes incoatives, més usades en l'actualitat: *consumisc, consumixes, consumix...,* per al present d'indicatiu, i *consumisca, consumisques...,* per al de subjuntiu; *mentisc, mentixes, mentix...,* per al present d'indicatiu, i *mentisca, mentisques...,* per al de subjuntiu; *presumisc, presumixes, presumix...,* per al present d'indicatiu, i *presumisca, presumisques...,* per al de subjuntiu; *teixisc, teixixes, teixix...,* per al present d'indicatiu, i *teixisca, teixisques...,* per al de subjuntiu.

13.4. Passat simple / passat perifràstic

Són plenament acceptables tant les formes del passat simple (*cantí, cantares, cantà, cantàrem, cantàreu, cantaren*) com les del perifràstic (*vaig cantar, vas cantar, va cantar, vam cantar, vau cantar, van cantar*).

Per a les formes auxiliars del perfet perifràstic, són preferibles les formes *vas, vam, vau* i *van,* respecte a *vares, vàrem, vàreu* i *varen,* si bé estes formes són igualment correctes, tant en el discurs oral com en l'escrit, en les comunicacions destinades a àrees territorials a on siguen les més habituals.

13.5. Imperfet de subjuntiu

Per a l'imperfet de subjuntiu, com a normal general, cal usar les formes en *r.*

1a CONJUGACIÓ	2a CONJUGACIÓ	3a CONJUGACIÓ
cantara	perdera	servira
cantares	perderes	servires
cantara	perdera	servira
cantàrem	perdérem	servírem
cantàreu	perdéreu	servíreu
cantaren	perderen	serviren

Les formes en *-s* (*cantàs, cantasses...; perdés, perdesses; servís, servisses*) són plenament acceptables en les comunicacions dirigides específicament a les àrees territorials a on estan vives estes formes de gran tradició clàssica.

13.6. Infinitiu

Hi ha una sèrie d'infinitius de la segona conjugació que presenten una doble forma: amb l'accent en el radical (com són els acabats en *-re*) i amb l'accent en la desinència (els acabats en *-er*). En general, són preferibles les formes en *-re* en verbs com *caldre, valdre, doldre,* més usats actualment que *caler, valer* i *doler.*

Així mateix, convé utilitzar de manera preferent les formes *tindre, vindre* i *vore* respecte a les formes *tenir, venir* i *veure,* així com els seus compostos.

13.7. Participi

Pel que fa als verbs *complir, establir, oferir, omplir, reblir, sofrir* o *suplir,* cal utilitzar els participis regulars, formats amb la terminació *-it* (*complit, establit, oferit, omplit, reblit, sofrit* i *suplit*), que són les formes habituals actualment en valencià, i no les variants acabades en *-ert* (*complert, establert, ofert, omplert, reblert, sofert* i *suplert*).

13.8. Formes amb *i* antihiàtica

Pel que fa als verbs de la segona conjugació que presenten una *i* antihiàtica en alguns temps verbals, cal usar preferentment els paradigmes que es reproduïxen a continuació:

13.8.1. Caure

PRESENT D'INDICATIU	IMPERFET D'INDICATIU	GERUNDI
caic	queia	caent/caient
caus	queies	
cau	queia	
caem/caiem	quéiem	
caeu/caieu	quéieu	
cauen	queien	

13.8.2. Creure

PRESENT D'INDICATIU	IMPERFET D'INDICATIU	GERUNDI
crec	creia	creent/creient
creus	creies	
creu	creia	
creem/creiem	créiem	
creeu/creieu	créieu	
creuen	creien	

13.8.3. Traure

PRESENT D'INDICATIU	IMPERFET D'INDICATIU	GERUNDI
trac	treia	traent/traient
traus	treies	
trau	treia	
traem/traiem	tréiem	
traeu/traieu	tréieu	
trauen	treien	

13.8.4. Vore

PRESENT D'INDICATIU	IMPERFET D'INDICATIU	GERUNDI
veig	veia	veent/veient
veus	veies	
veu	veia	
veem/veiem	véiem	
veeu/veieu	véieu	
veuen	veien	

Cal aplicar estos mateixos models de conjugació als verbs compostos i a altres d'ús menys habitual, com ara *jaure* o *seure*.

13.9. Particularitats d'alguns verbs irregulars

En el cas d'alguns verbs irregulars que presenten dualitats formals, convé usar les formes que s'indiquen a continuació, que, amb les adaptacions pertinents, cal fer extensives als seus compostos i a altres verbs de característiques semblants que seguixen els mateixos models de conjugació.

13.9.1. Cabre

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
cap	càpia
caps	càpies
cap	càpia
cabem	capiem
cabeu	capieu
caben	càpien

13.9.2. Collir

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
cullc/cull	cullga/culla
culls	cullgues/culles
cull	cullga/culla
collim	collim
colliu	colliu
cullen	cullguen/cullen

13.9.3. Cosir

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
cusc/cus	cusga/cusa
cuses	cusgues/cuses
cus	cusga/cusa
cosim	cosim
cosiu	cosiu
cusen	cusguen/cusen

13.9.4. Cruixir

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
crusc/cruix	crusca/cruixa
cruixes	crusques/cruixes
cruix	crusca/cruixa
cruixim	cruixim
cruixiu	cruixiu
cruixen	crusquen/cruixen

13.9.5. Eixir

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU	PASSAT SIMPLE
isc	isca	isquí
ixes	isques	isqueres
ix	isca	isqué
eixim	isquem	isquérem
eixiu	isqueu	isquéreu
ixen	isquen	isqueren

13.9.6. Morir

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
muic/muir	muiga/muira
mors	muigues/muires
mor	muiga/muira
morim	morim
moriu	moriu
moren	muiguen/muiren

13.9.7. Pertànyer

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
pertanc	pertanga
pertanys	pertangues
pertany	pertanga
pertanyem	pertanguem
pertanyeu	pertangueu
pertanyen	pertanguen

13.9.8. Saber

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
sé	sàpia
saps	sàpies
sap	sàpia
sabem	sapiem
sabeu	sapieu
saben	sàpien

13.9.9. Voler

PRESENT D'INDICATIU	PRESENT DE SUBJUNTIU
vullc/vull	vullga
vols	vullgues
vol	vullga
volem	vullguem
voleu	vullgueu
volen	vullguen

13.10. El verb *ser*

Cal usar la forma *ser* (i no *ésser*) tant per a l'infinitiu com per a la seua forma substantivada.

> La moció haurà de ser aprovada per majoria simple.
>
> L'expressió corporal és el mitjà pel qual el ser humà expressa sensacions.
>
> Utilitzar els coneixements bàsics sobre els sers vius i els elements físics i les seues interaccions per a comprendre millor el medi.

Quant a les altres formes no personals del verb *ser*, usarem el gerundi *sent* (i no *essent*), i també les formes *sigut, siguda, siguts, sigudes* per al participi (i no *estat, estada, estats, estades*, que reservarem per al verb *estar*).

En el cas de la segona persona del singular del present d'indicatiu, utilitzarem la forma *eres* (i no *ets*), i per a la tercera persona del passat simple, poden usar-se indistintament *fon* o *fou*, sempre coherentment dins del mateix text.

14. CONCORDANÇA

14.1. Concordança verbal

14.1.1. El participi passat

En els temps verbals compostos precedits pels pronoms *la* o *les* amb valor de complement directe, és preferible mantindre la concordança del participi.

Ja l'hem rebuda [la carta].

No les hem vistes [les teues companyes].

14.1.2. Subjectes amb sentit col·lectiu

Quan el subjecte té sentit col·lectiu, és preferible fer la concordança en singular.

La majoria ha respost correctament.

En canvi, quan el nom col·lectiu va acompanyat d'un determinant especificatiu en plural, és preferible establir la concordança en plural.

La majoria dels assistents van mostrar el seu desacord amb la moció.

Amb un subjecte múltiple posposat al verb i coordinat per les conjuncions *i* o *o*, és preferible usar el verb en plural.

Segons el que disposen la Constitució i l'Estatut d'Autonomia.

Es faran un o dos exàmens segons el nivell.

14.1.3. El verb *haver*

En registres formals, d'acord amb la tradició gramatical, és preferible mantindre invariable el verb *haver*, acompanyat del pronom *hi*, quan s'usa amb el valor de 'existir' o 'trobar-se', si bé en contextos orals, així com en escrits en què es vullga reflectir un ús espontani de la llengua, és plenament acceptable la concordança amb el subjecte posposat:

> Si no hi han més preguntes, es tanca la sessió.
>
> Durant el col·loqui posterior a la conferència, hi hagueren moltes intervencions.

14.1.4. Concordança en les passives pronominals

En les oracions passives pronominals en què el sintagma nominal que fa de subjecte gramatical és plural, el verb concorda en plural.

> Es faran tres convocatòries d'oposicions en els pròxims tres anys.
>
> La finalitat primordial d'esta orde és garantir la seguretat alimentària dels productes agraris que es venen directament als consumidors.

14.2. Concordança nominal

14.2.1. Adjectius posposats a substantius de gènere diferent

Quan, dins d'un mateix sintagma nominal, hi ha substantius de gènere diferent determinats per un mateix adjectiu, este s'ha d'usar en la forma masculina.

> És vàlid en contextos i situacions molt distints.

14.2.2. Relatius compostos

També s'han d'utilitzar en la forma masculina els relatius compostos que determinen més d'un substantiu de gènere diferent.

> **Els pares i les mares per als quals es farà la reunió ja han rebut la notificació.**

14.2.3. Adjectiu anteposat a diversos substantius

Quan un adjectiu precedix diversos substantius coordinats amb una conjunció copulativa o disjuntiva, concorda en gènere i nombre amb el primer substantiu.

> **El departament funciona millor gràcies a la seua generosa aportació i esforç.**

15. ADVERBIS

15.1. Adverbis de lloc

15.1.1. Graus díctics

De manera paral·lela al que s'ha indicat per als demostratius, cal mantindre la distinció de tres graus díctics —diferenciant entre la proximitat, la mediatesa i la llunyania— amb les formes *ací* (o, si és el cas, *aquí* en les comunicacions dirigides específicament a les àrees territorials a on es fa servir esta forma) per a al·ludir al primer grau; *ahí*, per al segon, i *allí* o *allà*, per al tercer.

> Ens referirem ara als drets de les persones; ací caldrà distingir entre subjectes actius i subjectes passius.
>
> D'ahí que la norma potencie l'actuació conjunta de l'Institut i la Universitat.
>
> Allà a on abans es parlava de *minusvalidesa*, ara parlem de *discapacitat*.

15.1.2. Doblets adverbials

15.1.2.1. Adverbis situacionals

Pel que fa als adverbis de lloc que expressen situació, preferirem les formes simples a les locucions adverbials formades amb l'anteposició de la preposició *a*.

dalt	millor que	a dalt
baix	»	a baix
dins	»	a dins
fora	»	a fora
prop	»	a prop

damunt	millor que	al damunt
davant	»	al davant
darrere	»	al darrere

15.1.2.2. Adverbis direccionals

Pel que fa als adverbis de lloc que expressen direcció, són preferibles les formes *avant* i *arrere* a les variants *endavant* i *endarrere* (o *enrere*).

Qui vullga participar en la competició que faça un pas avant.

És una tradició que es remunta a cinquanta anys arrere.

15.1.2.3. A on / on

En l'ús espontani, la gran majoria dels valencians fan servir la locució adverbial *a on* per a indicar tant el lloc en què està emplaçat algú o alguna cosa com aquell al qual es dirigix, i així és també com convé utilitzar este adverbi en les comunicacions administratives.

Les instal·lacions a on es facen les pràctiques han de garantir la prevenció de riscos laborals.

Les empreses hauran d'especificar un compte de correu a on vullguen rebre les notificacions.

15.2. Adverbis de temps

15.2.1. *Hui/avui*

Respecte als adverbis per a referir-se al dia en què ens trobem, cal usar preferentment la variant *hui* —la més estesa i tradicional en l'àmbit valencià—, si bé la forma *avui* és plenament acceptable en les comunicacions d'àmbit restringit dirigides a aquelles àrees territorials a on s'utilitze normalment esta variant.

La iniciativa «Hui descansa el cotxe» és una campanya de la Generalitat Valenciana.

Hui els seus descendents continuen el negoci sense perdre la passió per l'ofici.

15.2.2. *Després-ahir/despús-demà*

Per a referir-se al dia immediatament anterior al d'ahir o al que seguix el de demà, convé usar les formes *despús-ahir* i *despús-demà*, respectivament.

El termini per a presentar al·legacions va véncer despús-ahir.

Està previst fer la clausura de les jornades despús-demà.

I encara tenim, per a referir-nos als dies immediatament anterior o posterior als de *despús-ahir* i *despús-demà*, les expressions *despús-ahir no l'altre* i *despús-demà no l'altre*.

15.2.3. *Mentres/mentre*

Per a referir-se a dos accions que es realitzen simultàniament, d'acord amb l'ús oral viu, cal considerar preferible la variant *mentres* en els escrits administratius.

Mentres no es cobrisca reglamentàriament la plaça, es pot cobrir temporalment a través del sistema d'acumulació.

15.3. Adverbis en *-ment*

En els casos en què apareixen seguits dos o més adverbis acabats en *ment*, cal mantindre, d'acord amb la normativa gramatical, esta terminació en tots els adverbis, tant en construccions coordinades com en comparatives.

L'activitat productiva ramadera contribuïx, tant directament com indirectament, al sosteniment econòmic d'un bon nombre de famílies.

Va respondre concisament i adequadament.

Així i tot, amb esta mateixa funció, també són possibles altres fórmules expressives, que solen proporcionar una expressió més natural.

L'activitat productiva ramadera contribuïx, tant de manera directa com indirecta, al sosteniment econòmic d'un bon nombre de famílies.

Va respondre amb concisió i adequadament.

15.4. Doble negació

Amb alguns adverbis o indefinits, com ara *mai*, *res*, *gens*, *cap* o *ningú*, quan figuren darrere del verb, este ha d'anar precedit necessàriament de l'adverbi negatiu *no*, tal com s'indica en els exemples següents:

No ho he fet mai.

No tinc cap dubte.

No vullc res.

No m'ha ajudat ningú.

Però, quan estes paraules se situen davant del verb, encara que en la tradició literària a vegades s'ha utilitzat també l'adverbi *no* per a reforçar el seu caràcter negatiu, en les comunicacions administratives, a fi d'aconseguir una expressió més natural, és preferible evitar este ús.

Cap de les respostes anteriors és correcta.

Els gestors públics mai poden vulnerar la llei.

Ningú està autoritzat a entrar en el recinte sense les credencials oportunes.

16. PREPOSICIONS

16.1. La preposició *de*

16.1.1. Ús amb adverbis i preposicions

En general, és preferible l'ús de la preposició *de* darrere de certs adverbis com *davant, darrere, davall, damunt, dins,* etc., quan precedixen un sintagma nominal.

darrere de l'oficina
davant de la porta de la Conselleria

16.1.2. Ús en el nom de les vies públiques

Com a norma general, s'ha de fer ús de la preposició *de* per a unir la part genèrica amb la part específica dels topònims de les vies urbanes.

la plaça de les Aules
el carrer de Crevillent
l'avinguda de Peris i Valero

No obstant, esta preposició no s'utilitza quan el genèric està abreviat.

Pl. Aules, 3
C/ Crevillent, 35
Av. Peris i Valero, 128

Ni tampoc quan la part específica és un adjectiu.

el carrer Major
la plaça Gran

16.2. Les preposicions *en* i *a* en les designacions de lloc

Davant de topònims, seguint la tradició gramatical fixada, és preferible usar la preposició *a* per a indicar situació.

Treballa a Torrent.
Viu a Elx.
Té un xalet a Nàquera.

Però, llevat d'este cas concret, cal usar sistemàticament la preposició *en* per a indicar situació, tant si es fa referència a un lloc físic com a un lloc figurat.

En la ciutat d'Altea hi ha molts restaurants.
Ha actuat en el Palau de la Música.
Este sistema de refrigeració és molt útil en grans edificis.
Esta expressió és habitual en moltes comarques valencianes.
Els capturaren en territori enemic.
La reunió es farà en una sala del primer pis.
L'anunci es publicà en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.
En la superfície terrestre l'acceleració de la gravetat és de 9,8 m/s^2.

En canvi, cal utilitzar la preposició *a* per a expressar direcció o moviment.

Se n'ha anat al despatx d'enfront.
Volem mudar-nos a un pis més gran.
He de viatjar a Bordeus la setmana que ve.

16.3. Les preposicions *en* i *amb* davant de mitjans de transport

Per a fer referència al mitjà de transport utilitzat per a desplaçar-se, convé usar preferentment la preposició *en*.

Les administracions públiques promouran els desplaçaments en bicicleta o en autobús.

El pla està destinat a primar el transport de mercaderies en tren o en vehicles no contaminants.

16.4. L'expressió del temps

16.4.1. Expressions generals

Com a norma general, les expressions temporals s'introduïxen amb la preposició *en*:

en ple estiu

en aquella època

en el curs 2022-2023

Quan ens referim a l'inici o al final d'un període, la fórmula més natural, i per tant més recomanable, és recórrer a substantius en plural, com ara *començaments* o *finals*, precedits de la preposició *a*.

a començaments del segle XXI

a finals de la Reconquista

16.4.2. Parts del dia

Les referències a parts del dia s'han d'introduir preferentment amb les preposicions *de* o *a*.

Demà no treballarem de vesprada.

Les reunions són sempre al matí.

16.4.3. Dies

Per a expressar el dia en què té lloc un fet, s'usa l'article masculí *el* o l'expressió *el dia*.

La moció s'aprovà el 10 de maig [o bé: el dia 10 de maig].

Els noms dels dies de la setmana no van acompanyats de l'article si es fa referència al dia de la setmana immediatament anterior o posterior respecte al moment enunciat.

Dijous s'aprovà el nou reglament de la Conselleria.

Dilluns que ve està previst que es publique el seu cessament.

Però sí que en porten, en plural o en singular, quan es designa un fet que ocorre amb una freqüència regular.

Les sessions plenàries se celebren els divendres [o bé: el divendres].

També cal mantindre l'article davant dels dies de la setmana quan es fa referència a un dia concret o quan es troba precedit d'un adjectiu.

El divendres 15 de juliol s'acaba el termini de presentació de sol·licituds.

El pròxim divendres es publicarà la llista d'aptes i no aptes.

16.4.4. Mesos

El nom dels mesos s'introduïx preferentment amb la preposició *en* sense determinant.

L'adquisició del nou immoble es feu en març de l'any passat.

S'espera que el concurs de trasllats es resolga en juliol.

Quan l'expressió està determinada per un complement que fa referència a un any concret, es pot prescindir de la preposició.

L'acte esmentat tingué lloc l'abril de 1991 [o bé: en abril de 1991].

16.4.5. Estacions de l'any

El nom de les estacions s'introduïx preferentment amb la preposició *en*, seguida o no de l'article.

En estiu s'organitzarà un curset de reforç.

La reproducció d'esta espècie se centra en primavera.

Però si l'expressió està determinada per un any concret, s'omet la preposició.

L'estiu passat no es pogué fer un curs de recuperació.

L'hivern de 1917 es produí un esclat del conflicte.

16.4.6. Anys

Per a expressar l'any en què té lloc un esdeveniment, convé usar preferentment la preposició *en*, si bé també es pot fer precedir de l'expressió *en l'any* o, ometent la paraula *any*, amb la combinació preposició + article.

El curs s'impartí en 2022 [*o* en l'any 2022, *o* en el 2022].

Igualment, quan es fa referència a una data o a una part concreta d'un any, este pot anar precedit de la preposició *de*, seguida o no de l'article.

L'acte tingué lloc el 21 d'abril de [*o* del] 2023.

Vinaròs, 19 de setembre de [*o* del] 2023

16.4.7. Festivitats

Les festivitats són introduïdes per les preposicions *en* o *per* sense article.

Ja estem en Falles.

Per Nadal sol nevar en el meu poble.

16.4.8. Èpoques i segles

Les èpoques i els segles s'introduïxen preferentment amb la preposició *en*.

En el Renaixement es revalora la cultura clàssica.

Este edifici es va construir en el segle XIX.

16.5. Les preposicions *per* i *per a* davant d'infinitiu

Encara que l'ús de les preposicions *per* i *per a* pot arribar a tindre matisos molt subtils, en termes pràctics, respecte a les qüestions concretes que susciten dubtes quan es parla o quan s'escriu, cal tindre en compte que la preposició *per*, en general, s'usa per a introduir complements que indiquen la causa o el mòbil d'una acció, les carències o faltes d'alguna cosa, o per a denotar accions futures que estan pendents de realitzar-se, tal com s'indica en la casuística següent:

Per voler dir-li-ho tan delicadament, l'altre no es va sentir al·ludit.

L'han contractat per ser el millor en el seu camp.

Per no crear mal ambient, optà per callar.

El pitjor està per vindre.

Queden algunes places per cobrir.

En canvi, la preposició *per a* es fa servir amb complements que indiquen finalitat o destinació, en contextos com els que s'indiquen a continuació.

T'estaven buscant per a preguntar-te alguna cosa.

L'han contractada per a dirigir la investigació.

He vingut tan prompte com he pogut per a intentar ajudar-te.

Ens han demanat que fem propostes per a superar la crisi de producció en què ens trobem.

Per a apagar el monitor, polse el botó situat en la part inferior dreta.

És un requisit necessari per a optar a la plaça.

Ha oblidat les pastilles per a dormir.

No guanya prou diners per a pagar el lloguer.

16.6. Les preposicions *baix*, *davall* i *sota*

Les preposicions es regixen per un sistema d'oposicions que, vistes globalment, poden ajudar a assimilar el seu ús correcte. Així, en

valencià l'ús de la preposició *baix* s'ha forjat en gran part per contrast amb els usos atribuïts a *dalt*. Es tracta, en els dos casos, de formes adverbials reconvertides en preposicions que han deixat d'usar-se en termes absoluts per a passar a indicar la posició relativa d'alguna cosa respecte a una altra que actua com a punt de referència (*baix* en el pla inferior i *dalt* en el superior).

Cal agarrar el camí que ix des de baix de la serra.

Des de baix de l'escenari les coses es veuen de manera molt diferent.

Per la seua banda, *davall* s'oposa semànticament a *damunt*. El seu significat, en principi, apunta a un contacte entre l'objecte al·ludit i aquell altre que servix de referència, encara que per extensió ha tendit a usar-se per a indicar una relació en què prima el sentit de la verticalitat en un eix imaginari traçat per la mirada del parlant.

El llençol de damunt i el de davall.

Passàrem la nit davall del pont.

Finalment, *sota* s'oposa a *sobre*. L'ús actual de la preposició *sota* en valencià és de caràcter exclusivament literari.

S'han rebel·lat perquè no volen viure sota la seua tirania.

16.7. Contactes preposicionals

Si bé, com a norma general, en valencià se sol evitar el contacte de preposicions àtones, en alguns casos, quan estan consolidades per l'ús, cal considerar-les acceptables.

Oferix una garantia de per vida.

En cap cas s'admetran localitats d'a peu.

La normativa permet fixar els procediments de sol·licitud de places amb independència d'a on hagen cursat els estudis previs.

També són plenament acceptables les combinacions entre preposicions àtones i tòniques:

> **Seran subvencionables les activitats extraescolars dirigides a la població escolar d'entre 3 i 16 anys.**
>
> **Regula un sistema d'ajudes per a jóvens de fins a 25 anys.**
>
> **Es presentaran per equips formats per entre 2 i 5 persones.**

17. LÈXIC

17.1. Criteris generals de preferència lèxica

En qualsevol comunicació administrativa, siga oral o escrita, cal intentar buscar sempre, dins del marc establit per la normativa lingüística, la forma més pròxima a l'administrat. Només així podrem transmetre-li eficaçment el missatge que volem comunicar-li. Amb un valor de mers exemples representatius d'esta filosofia del llenguatge, que prima la comunicabilitat sobre altres consideracions estilístiques, són preferibles:

acostar	abans que	apropar
acurtar	»	escurçar
afonar	»	enfonsar
agarrar	»	agafar
alçar	»	aixecar
anar-se'n	»	marxar
arena	»	sorra
arreplegar	»	recollir
assentar-se	»	seure
bollir	»	bullir
bullici	»	bullícia
buscar	»	cercar
calfar	»	escalfar
castic	»	càstig
carrera	»	cursa
conquistar	»	conquerir
cudol	»	còdol
debilitar	»	afeblir
defendre	»	defensar

depositar	abans que	dipositar
despedir	»	acomiadar
duració	»	durada
eixir	»	sortir
encisam	»	enciam
encollir	»	encongir
engrunsar	»	gronxar
ensenyança	»	ensenyament
ensalada	»	amanida
entregar	»	lliurar
entropessar	»	ensopegar
espenta	»	empenta
espentar	»	empényer
estrela	»	estrella
faena	»	feina
faltar	»	mancar
febra	»	febre
ferramenta	»	eina
firmar	»	signar
fuga	»	fuita
gasto	»	despesa
gastar	»	despendre
gelar	»	glaçar
guardar	»	desar
joguet	»	joguina
juí	»	judici
llanda	»	llauna
llavadora	»	rentadora
llavaplats	»	rentaplats
mamprendre	»	emprendre

misto	abans que	llumí
mitat	»	meitat
nóvio	»	nuvi
nuc	»	nus
omplir	»	emplenar
pallola	»	xarampió
palometa	»	papallona
perjuí	»	perjudici
pescateria	»	peixateria
poregós	»	poruc
prejuí	»	prejudici
prompte	»	aviat
pròxim	»	proper
quadro	»	quadre
raonar	»	enraonar
registrar	»	enregistrar
servici	»	servei
solejat	»	assolellat
soterrar	»	enterrar
tardar	»	trigar
triar	»	escollir
vacacions	»	vacances
verdader	»	vertader, veritable
vesprada	»	tarda, vespre
viudo	»	vidu
vivenda	»	habitatge
xafar	»	trepitjar
xicotet, menut	»	petit
xuplar	»	xuclar

17.2. Doblets ortogràfics

Respecte als doblets gràfics que s'aborden a continuació, en els textos administratius valencians usarem les formes especificades en cada cas.

- **Alternança *tl/tll*.** Escriurem amb *tl* (i no amb *tll*) paraules com *ametla, batle, bitla, butla, espatla, guatla, motle, respatler, rutlar, titla, vetla,* així com els seus derivats.

- **Alternança *a/e*.** Escriurem amb *a* (i no amb *e*) verbs com *arrancar, jaure, llançar, nadar, nàixer, traure, xarrar* o altres de semblants.

- **Alternança *e/o*.** Escriurem amb *e* (i no amb *o*) paraules com *fenoll, redó, restoll* i els seus derivats.

- **Alternança *e/i*.** Usarem habitualment les formes amb *e* en paraules com *coneixement, creixement, naixement...*, si bé les variants amb -*i* (*coneiximent, creiximent, naiximent...*) són plenament acceptables en els usos orals o en escrits en què es vullga reflectir un ús espontani del llenguatge.

Usarem igualment amb *e* (i no amb *i*) les formes *cementeri, mànega, nervi, neci, sépia, séquia* o *sénia.*

- **Alternança vocàlica en paraules amb -*r*-.** Cal usar les formes *carabassa, caragol, cartó, murta* i *orde* (i no altres variants, pròpies d'altres parlars, que suprimixen la vocal precedent, com *carbassa* o *cargol,* o dupliquen la *r* en la síl·laba següent, com *cartró, murtra* o *ordre*).

17.3. Estrangerismes

17.3.1. Estrangerismes adaptats

Moltes paraules provinents d'altres llengües s'adapten ortogràficament i fonèticament quan passen a ser habituals entre els parlants de la llengua, i molt especialment quan afigen un significat nou o un matís semàntic diferencial inexistent en la llengua receptora. Eixe és el cas, per exemple, de les veus següents:

bulevard	i no	*boulevard*
casset	»	*cassete*
còctel	»	*cocktail*
disquet	»	*diskette*
elit	»	*élite*
escàner	»	*scanner*
esmòquing	»	*smoking*
espagueti	»	*spaghetti*
esquaix	»	*squash*
esprint	»	*sprint*
estàndard	»	*standard*
estatus	»	*status*
estrés	»	*stress*
fúting	»	*footing*
líder	»	*leader*
lísing	»	*leasing*
pàrquing	»	*parking*
ral·li	»	*rally*
rugbi	»	*rugby*
xandall	»	*chandail*
xec	»	*check*
xip	»	*chip*
xou	»	*show*

Estos vocables adaptats tenen un tractament equiparable al de qualsevol altra paraula de la llengua, de manera que en general s'assimilen a les regles ortogràfiques i ortològiques de la llengua d'arribada.

17.3.2. Estrangerismes no adaptats

Amb tot, en alguns casos, per motius diversos —el pes de la tradició escrita, l'àmbit temàtic, els canals de difusió que han seguit...—, hi ha paraules molt habituals que continuen usant-se amb la grafia originària, i en eixe cas s'han d'escriure en cursiva i pronunciar-se d'acord amb els criteris de la llengua d'origen:

attrezzo
boutique
broker
bypass
carpaccio
croissant
delicatessen
démodé
edelweiss
foie gras
fondue
hacker
heavy
hooligan
jazz
jeep
lied
light
lobby
look
lunch
mojito
mousse
mozzarella
orujo
pack
paparazzi
partenaire
pizza
playboy
plum-cake
pub
punk
rock
sexy
sioux
snack
sommelier
soul
souvenir
striptease
sushi
thriller
topless
twist
underground
vendetta
vichyssoise
voyeur
whisky

17.3.3. Adaptacions mixtes

Amb tot, en certs casos hi ha algunes paraules d'origen estranger que han tingut un procés d'adaptació parcial, i, tot i escriure's amb accent o amb altres elements gràfics propis de la llengua receptora, la *h* continua pronunciant-se aspirada com un reflex parcial del seu origen forà. Eixe és el cas, per exemple, dels vocables següents:

halar	hòlding
hansa	gihad
hàmster	hijab
hàndicap	maharajà
hawaià	saharià
hegelià	sahrauí
henna	suahili

El mateix passa en les adaptacions morfològiques de certs derivats d'estrangerismes. Mentres que les formes originàries s'escriuen en cursiva, els seus derivats, adaptats parcialment amb sufixos de la llengua receptora, s'escriuen ja en redona.

ESTRANGERISME		DERIVATS
croissant	però	croissanteria
jazz	»	jazzístic
pizza	»	pizzeria
voyeur	»	voyeurisme
whisky	»	whiskeria

17.3.4. Llatinismes

Els llatinismes, com la resta d'estrangerismes, quan passen a usar-se de manera habitual, poden adaptar-se ortogràficament, i en eixe cas s'escriuen en redona i amb els accents corresponents.

currículum	**júnior**
ídem	**imprimàtur**
ibídem	**rèquiem**
ínterim	**sénior**

Però hi ha també molts altres llatinismes, sobretot locucions, usats sobretot en determinats llenguatges d'especialitat, que s'han preservat en la forma originària, sense cap adaptació ortogràfica, i que, conseqüentment, s'han d'escriure en cursiva.

a posteriori	*modus operandi*
a priori	*motu proprio*
ad hoc	*mutatis mutandis*
de facto	*numerus clausus*
ex cathedra	*peccata minuta*
ex professo	*per capita*
grosso modo	*rara avis*
in albis	*sine die*
in extremis	*sine qua non*
in memoriam	*statu quo*
in vitro	*stricto sensu*
ipso facto	*sui generis*
mea culpa	*vox populi*

18. TOPONÍMIA

18.1. Municipis i entitats locals menors de la Comunitat Valenciana

En la documentació oficial s'han d'utilitzar les denominacions oficials dels municipis valencians, que, pel seu caràcter canviant —ja que, en última instància, el nom depén de la iniciativa de cada consistori—, convé consultar periòdicament en l'adreça d'internet www.avl.gva.es/municipis/, a on, a més del nom oficial de tots els municipis, es poden trobar també el nom històric, el nom de la comarca, el codi INE, el gentilici i el predomini lingüístic del municipi segons la Llei d'ús i ensenyament del valencià, i inclús la seua pronunciació (útil per a l'expressió oral).

18.2. La resta de topònims valencians

Per a la toponímia menor, cal atindre's a les formes consignades en el Nomenclàtor Toponímic Valencià, de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

18.3. Exònims i topònims d'altres llengües

18.3.1. Criteri general

Com a criteri general, cal utilitzar els exònims consolidats en la tradició valenciana. S'ha de tindre en compte que, en general, els països, els estats i la toponímia major (capitals, ciutats importants, alguns accidents geogràfics, etc.) solen tindre una forma tradicional adaptada. (Pot consultar-se una llista molt completa de topònims en la publicació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua *Criteris per a la*

fixació de la toponímia valenciana, consultable en línia.) Valguen els exemples que se citen a continuació com a meres referències per a explicar la complexa casuística que regix l'ús dels topònims.

PAÏSOS

Anglaterra	i no	England
França	»	La France
Veneçuela	»	Venezuela

REGIONS

Andalusia	i no	Andalucía
Baviera	»	Bayern
els Monegres	»	los Monegros

CIUTATS

Florència	i no	Firenze
la Corunya	»	A Coruña
Londres	»	London

ILLES I ARXIPÈLAGS

Còrsega	i no	Corsica
illes Fèroe	»	Færøerne
illes Canàries	»	islas Canarias

RIUS, SERRALADES I MUNTANYES

el Tàmesi	i no	el Thames
els Alps	»	els Alpi
l'Everest	»	Chomolungma

Si els topònims no tenen una denominació tradicional valenciana, anomenada genèricament *exònim*, cal respectar la forma de la llengua original, sense fer-ne cap adaptació.

Caracas	i no	Caraques
Ciudad Real	»	Ciutat Reial
Liverpool	»	Líverpul
Sydney	»	Sídnei

18.3.2. Transcripció de noms d'alfabets no llatins

En el cas que es tracte de topònims o antropònims provinents de llengües que no utilitzen l'alfabet llatí (com el rus, el grec, l'àrab o el xinés), cal aplicar els sistemes de transcripció fixats en els *Criteris per a la fixació de la toponímia valenciana*, ja citats, de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

NOMS RUSSOS	NOMS GRECS
Bukharin	Akhinós
Txékhov	Amvrakikós
Mikhaïl	Méthana
Maksim	Xanthi

NOMS ÀRABS	NOMS XINESOS
Maithalun	Xiamen
Dhinnaba	Tianjin
Xufat	Hangzhou
Abu Ghuix	Wuhan

18.4. Genèrics

18.4.1. Norma general

Com a norma general, cal escriure en minúscula les designacions genèriques dels topònims: vies públiques (carrer, plaça, avinguda, etc.), accidents orogràfics (pic, serralada, vall, cap, etc.), elements hidrogràfics (riu, llac, mar, badia, golf, barranc, etc.), nuclis de població (ciutat, poble, llogaret, etc.).

l'avinguda del Marqués del Túria
la serra de la Calderona
el riu Palància
la ciutat d'Alacant

Així mateix, com a noms comuns que són, cal traduir els genèrics a la llengua del text.

l'embassament de Loriguilla
el camí de la Monterilla
la badia de Hudson
el port de l'Escudo

18.4.2. Excepcions

Excepcionalment, els genèrics dels topònims s'escriuen amb majúscula inicial quan:

- Són utilitzats amb valor antonomàstic, sense cap adjectiu o complement preposicional.

  l'Albufera [però l'albufera d'Anna]
  la Plana [però la plana d'Énguera]

- Ja no actuen com a genèrics i han quedat integrats en la part pròpia del topònim.

  la Vall d'Albaida (comarca)
  el Camp de Túria (comarca)

- Estan fossilitzats en exònims, i ja no actuen com a genèrics. És el cas d'alguns noms de comarques, elements orogràfics, etc., d'altres llengües.

  la Foia de Bunyol
  els Monts de Toledo
  el Gran Canyó del Colorado

Si no hi ha una forma valenciana dels topònims, els genèrics no es traduïxen, i per tant s'escriuen amb majúscula inicial quan:

- No van determinats per un adjectiu o complement preposicional.

  La Fuentecica
  La Hoya

- Si duen article inicial que pertany al topònim, en un text en valencià este article s'escriu en majúscula, com vorem en l'apartat 18.5.2.

  el port de Le Havre
  la comarca de La Alcarria

- Ja no actuen com a genèrics i han quedat integrats en la part específica del topònim.

  Ciudad Rodrigo
  els Montes de Oca
  la Tierra del Vino
  Sierra Nevada

- Són coneguts internacionalment amb el genèric d'origen.

  Alexanderplatz
  Trafalgar Square

- Són genèrics molt específics d'una zona, i la seua traducció podria dificultar la identificació del topònim.

  l'Abrevada de la Cañada
  la Ceja de las Cañadillas

18.5. L’article inicial dels topònims

18.5.1. Topònims adaptats

Els articles inicials que formen part de topònims adaptats al valencià s’han de tractar amb els mateixos criteris que regixen per als topònims valencians, és a dir, s’han d’escriure en minúscula i apostrofar-los i contraure’ls segons les regles ortogràfiques generals.

Va passar l’estiu als Estats Units.
Viu a l’Havana.

18.5.2. Topònims no adaptats

Els articles inicials que formen part dels topònims no adaptats es tracten com una part inalterable d’estos, i s’escriuen per tant en majúscula, mantenint la forma de la llengua original. És el cas, principalment, d’alguns països, ciutats o altres demarcacions administratives que tenen valor de nom propi.

el president d’El Salvador
la ciutat de Las Vegas
l’illa de La Palma
la carrera de Le Mans
l’aeroport de La Paz
l’estat de Los Angeles
la província de L’Aquila

Però, en molts altres casos en què l’article precedix un topònim del qual no forma part inherent, sinó que és un simple actualitzador —tal com passa amb el nom de molts països i accidents geogràfics—, s’escriu en minúscula.

el delta de l’Orinoco
l’altiplà del Dniéper

l'arxipèlag de les Seychelles
la serra de la Peña
el massís del Moncayo
el pic del Puy de Dôme
la plana del Po

18.6. La preposició *de*

La preposició *de*, que actua com a connector en molts topònims entre la designació genèrica i la part pròpia, es comporta igual que el genèric pel que fa a la llengua en què s'usa. Per tant, si el genèric d'un topònim d'una altra zona lingüística es traduïx al valencià, la preposició *de* s'apostrofarà o es contraurà, seguint les nostres normes generals i els criteris exposats en els punts anteriors.

la serralada del Caucas
el municipi d'O Grove
el cap d'Hornos

18.7. Llocs característics i monuments

Hi ha alguns llocs molt coneguts, per la seua importància històrica o per altres motius, que han originat uns noms específics en valencià, i que cal usar de manera general en tots els contextos.

el Capitoli
els Camps Elisis
la plaça de Sant Pere

18.8. Topònims inclosos en noms d'entitats

Quan es tracta d'organismes oficials que contenen topònims en la seua denominació, s'han de traduir si tenen una forma específica tradicional en valencià.

l'Ajuntament de Lleó
la Junta d'Andalusia

En el cas de clubs esportius, no es traduïx el topònim quan se cita per la designació completa del nom del club, que com a tal té valor de nom propi. En canvi, sí que es traduïx quan el topònim s'usa només com a designació incompleta del club esportiu.

NOM COMPLET OFICIAL		NOM INCOMPLET
Cádiz Club de Fútbol	però	el Cadis
Real Zaragoza Club Deportivo	»	el Saragossa
Real Sociedad de Fútbol	»	la Reial Societat
Real Madrid Club de Fútbol	»	el Reial Madrid
Real Murcia Club de Fútbol	»	el Múrcia
Unión Deportiva Almería	»	l'Almeria

19. ABREVIACIONS

19.1. Caracterització i tipologia de les abreviacions

Les abreviacions són una expressió genèrica per a referir-se a qualsevol classe de reducció en la representació gràfica d'una paraula.

Les abreviacions més habituals són:

- Les **abreviatures**, per mitjà de les quals una paraula o grup de paraules es representen amb menys lletres de les que els corresponen.
- Els **símbols**, que són abreviacions científiques o tècniques.
- Les **sigles** o **acrònims**, que són abreviacions formades amb les inicials o més lletres de les paraules que formen un enunciat o un sintagma, i que s'escriuen amb majúscules.

19.2. Formació de les abreviatures

Les abreviatures es poden formar bàsicament de dos maneres:

- Per truncament, suprimint la part final de la paraula:

av.	av[inguda]
dir.	dir[ector]
tel.	tel[èfon]

Per a formar-les, el tall s'ha de fer deixant fora la vocal de la síl·laba per on es fa el truncament; per això, una abreviació com **intro.*, en lloc de *intr.*, per a *introducció* no es considera vàlida.

- Per **contracció**, conservant una part del principi de la paraula i una altra del final:

pta.	p[or]ta

19.3. Ortografia de les abreviacions

Com a norma general, les abreviatures porten els accents que els corresponen i un punt al final.

dl.	dilluns
pàg.	pàgina
pl.	plaça
av.	avinguda

En canvi, ni els símbols ni les sigles porten punt final, ni tampoc porten punt entre les lletres que les formen.

kg	quilogram
m	metre
€	euro
DNI	document nacional d'identitat
SA	societat anònima
RD	reial decret
NIF	número d'identificació fiscal

19.4. Morfologia de les abreviacions

Els símbols i les sigles no tenen variació de gènere ni de nombre. Per contra, algunes abreviatures sí que en tenen.

Dr./Dra.	doctor/doctora
Sr./Sra.	senyor/senyora
Sr./Srs.	senyor/senyors

20. TRACTAMENTS

20.1. Els tractaments de *tu*, de *vós* i de *vosté*

Si la comunicació va dirigida a persones individuals, tant si és per escrit com oralment, el tractament de *vosté* és el més natural i habitual, llevat que l'edat de la persona en una situació presencial faça convenient el tuteig.

El tractament de *vós* o de *vosaltres* pot ser útil quan l'Administració, actuant com a subjecte de la comunicació, es dirigix a altres organismes o a un grup de persones. Esta opció comporta utilitzar les formes verbals de la segona persona del plural i els possessius corresponents.

> **Vos trametem l'expedient que ens havíeu requerit.**
>
> **La gestió l'heu de fer en el departament a on sol·liciteu l'ajuda corresponent.**

L'Administració, per a referir-se a si mateixa, ha de fer servir el plural corporatiu, és a dir, la primera persona del plural.

> **Vos fem arribar els models de documents que ens havíeu demanat.**

Per una altra banda, cal parar atenció de no mesclar en un mateix text tractaments diferents per a referir-se a la mateixa persona o a persones de condició anàloga.

20.2. Tractaments protocol·laris

Quant als tractaments protocol·laris, remetem al *Manual de documentació administrativa* de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, a on figuren unes llistes molt completes dels tractaments dels càrrecs de diferents institucions i administracions, així com dels títols nobiliaris i universitaris, de l'Exèrcit i de l'Església.

Els tractaments de respecte genèrics són les paraules *senyor* i *senyora*, tant davant dels noms com dels cognoms. S'escriuen en minúscula si apareixen desplegats, però amb majúscula inicial si es tracta de l'abreviatura o si acompanyen un altre tractament.

el Sr. Julià
l'Honorable Senyora
la senyora Peris

Les formes *en* i *na* es consideren actualment poc adequades, ja que tenen un caràcter arcaïtzant. El seu ús, per tant, ha de quedar restringit a personatges històrics i als topònims en què estan integrats, i en tot cas, s'escriuen en minúscula excepte en el cas que constituïsquen l'inici de la part específica d'un topònim.

el municipi de Canet d'en Berenguer
el rei en Jaume
el carrer de Na Jordana

21. LLENGUATGE IGUALITARI

La progressiva presència de les dones en els àmbits laborals i socials més variats ha obligat a buscar solucions que facen patent esta presència, i evitar així usos discriminatoris en el llenguatge.

L'experiència i la pràctica respecte a l'aplicació de l'anomenat *llenguatge no sexista* han posat de manifest que l'aplicació sistemàtica d'algunes propostes distorsionen la sintaxi natural del llenguatge, fins al punt que en alguns casos arriben a dificultar la comprensió del text, a més de produir la majoria de les vegades pràctiques incoherents i usos contradictoris. Cal buscar, per tant, els recursos adequats en cada context per a evitar qualsevol discriminació deguda a un ús inadequat del llenguatge sense alterar la sintaxi natural del valencià.

21.1. Identificació d'usos discriminatoris

Partint d'este marc de referència general, distingirem dos usos discriminatoris centrals en el llenguatge, que cal evitar:

- Un ús sexista que, basant-se en distribucions professionals tradicionals, tendisca a usar el gènere femení amb valor genèric en referència a un grup professional menys qualificat:

  ***Els metges i les infermeres de l'hospital.**

- Un ús androcèntric que invisibilitza o fa difícil d'imaginar la presència o l'actuació de les dones en un àmbit concret.

  ***A la Fira acudixen sobretot hòmens de negocis.**

Relacionats amb els dos usos que acabem de mencionar, es poden identificar tres casos més, que cal tindre ben presents per a no incórrer en discriminacions lingüístiques:

- El salt semàntic produït quan s'utilitza una forma masculina suposadament genèrica, però una referència posterior invalida este valor genèric, creant un enunciat ambigu.

  Els empleats estan convidats a un vi d'honor. Hi poden acudir acompanyats de les seues dones.

  Que s'hauria de substituir per una formulació com la següent:

  Els empleats estan convidats a un vi d'honor. Hi poden acudir acompanyats de la seua parella.

- La denominació sexuada, que es produïx quan els hòmens són denominats per la professió, l'estatus social o la nacionalitat, mentres que de les dones es destaca el sexe o la dependència de l'home.

  L'empresa indemnitzarà cinc treballadors: dos advocats i tres dones.

- L'aposició redundant, que es dona quan es destaca la condició sexuada de les dones per damunt d'altres qualitats que són pertinents.

  La vaga va ser secundada per tres mil dones treballadores.

  Que s'hauria de substituir per una formulació com la següent:

  La vaga va ser secundada per tres mil treballadores.

Ús del masculí genèric

D'acord amb l'ús tradicional, cal considerar que les formes de gènere masculí tenen un valor de representació global d'hòmens i dones, sense que això supose cap discriminació de la dona.

> **Els empleats públics...**
> **Els professors universitaris...**
> **Els tècnics informàtics...**
> **Les reivindicacions dels estudiants...**

21.2. Visibilització de les dones

Les administracions públiques han de promoure uns usos lingüístics que permeten fer visibles les dones en els textos institucionals sense desfigurar la llengua. En este sentit, cal fer efectiu l'ús de les formes femenines dels càrrecs, professions, oficis i funcions acceptades normativament, quan fan al·lusió a una persona determinada o a un grup de persones del mateix sexe.

Així, quan l'Administració s'haja de dirigir a un grup de persones per un mateix assumpte, sempre que siga possible materialment, és desitjable elaborar un document model per a les dones i un altre per als hòmens, amb les marques de gènere ajustades al sexe de cada destinatari.

22. MAJÚSCULES I MINÚSCULES

22.1. El títol dels documents legals i administratius

Els noms dels documents legals i administratius presenten una gran diversitat tipològica, tant pel que fa a la llargària com a la utilització de certs elements identificadors. Tenint en compte l'àmplia casuística existent i els hàbits consolidats, convé seguir les pautes que s'indiquen a continuació per a evitar dubtes i incoherències.

22.1.1. Inicial en majúscula

Només s'ha d'escriure en majúscula la lletra inicial de la primera paraula del nom de documents administratius com ara els següents: acord, circular, conveni, decret, directiva, edicte, estatut, guia, informe, llei, manifest, memoràndum, orde, ordenança, projecte, proposició, protocol, providència, reglament, sentència o tractat.

> La Llei 10/2014, de 29 de desembre, de la Generalitat, de salut de la Comunitat Valenciana.
>
> La Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera.
>
> El Reial decret 1631/2009, de 30 d'octubre, pel qual s'establix el títol de Tècnic en Gestió Administrativa i se'n fixen les ensenyances mínimes.
>
> L'Edicte de la Mutualitat General Judicial sobre requeriment de pagament de quotes a MUGEJU per impagament de rebuts.

22.1.2. Substantius i adjectius en majúscula

22.1.2.1. Documents singulars

S'escriuen amb majúscula inicial tots els substantius i adjectius dels noms dels documents que, per la seua repercussió social i durabilitat temporal, es poden qualificar com a documents singulars.

l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana
la Constitució Espanyola
el Codi Civil
el Codi Penal
l'Estatut dels Treballadors
els Pactes de la Moncloa

22.1.2.2. Documents històrics

S'escriuen igualment amb majúscula inicial tots els substantius i adjectius dels noms dels documents històrics.

la Declaració Universal dels Drets Humans
el Segon Tractat de Partició de 1700
l'Estatut Reial de 1834
el Decret de Nova Planta
els Furs de València

22.1.3. Inicial en minúscula

S'escriuen en minúscula totes les paraules, inclús la inicial, dels documents acreditatius de la identitat d'algú, com ara el document nacional d'identitat (però en majúscula l'abreviatura DNI), el número d'identificació fiscal (NIF), el passaport, el permís de conduir, la targeta de la Seguretat Social, etc.

Així mateix, s'escriuen igualment en minúscula els documents genèrics del tipus acta, addenda, anunci, carta, circular, contracte, licitació, llicència, notificació, plec de prescripcions, projecte, recurs, etc.

L'acta núm. 12 de la mesa sectorial.

Expedim la llicència d'activitat a favor de...

El recurs d'inconstitucionalitat núm. 4308/2011, de modificació de la Llei 15/2001, de 14 de desembre, de sòl i ordenació territorial d'Extremadura.

El recurs de reposició sobre el concurs per a la programació i selecció d'urbanitzador del programa d'actuació integrada UZI-12 Alt de les Salinetes del pla general.

22.1.4. Referències genèriques

Van sempre amb la inicial en minúscula les referències genèriques a determinades disposicions legals.

les diverses constitucions europees

la redacció d'una nova llei de memòria històrica

22.1.5. Denominacions correferents

Anomenem *correferent* la denominació no ajustada al nom exacte d'una determinada disposició legal. Van sempre amb la inicial en minúscula les denominacions no ajustades al nom exacte d'una determinada disposició legal.

La llei de la reforma laboral aprovada fa uns mesos...

El decret d'horaris i condicions de treball vigent...

El decret de provisió de llocs de treball pel qual està regulat este concurs de mèrits...

S'afigen dos disposicions transitòries a la llei que regula el comerç amb països de fora de la Unió Europea.

22.1.6. Expressions anafòriques

Quan es fa referència al nom genèric d'un document citat anteriorment amb expressions anafòriques com *este*, *l'esmentat*, *el dit*, *el mencionat*, etc., el nom del document s'escriu en minúscula.

Amb esta llei s'inicien els treballs del nou parlament.

Els articles modificats del decret citat són…

També s'escriu en minúscula el nom del document quan s'hi fa referència genèricament, sense explicitar la part específica, precedida de l'article determinat.

La nova redacció del títol II de la llei encara no s'ha abordat.

22.1.7. Parts d'un document

Les parts genèriques dels documents s'escriuen en minúscula.

l'annex 4
l'article 22
l'addenda al conveni marc
la disposició final vint-i-quatre
el capítol IV
el títol II

22.1.8. L'expressió *text refós*

Quan una norma, després de ser aprovada i publicada, experimenta modificacions i es publica de nou amb una redacció que arreplega tots els canvis que se li han fet al llarg del temps, rep generalment el nom de *text refós*.

La publicació del text refós d'una disposició es fa per mitjà d'un decret legislatiu o d'un reial decret legislatiu, que no aproven una nova

norma, sinó la redacció actualitzada de la mateixa disposició, que conserva el seu nom. Per això, l'expressió *text refós* no forma part del nom de la disposició, i va en minúscula.

> El Decret legislatiu 1/1998, de 23 de juny, del Govern Valencià, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de cooperatives de la Comunitat Valenciana.

22.1.9. L'expressió *text articulat*

L'expressió *text articulat* indica que el document en qüestió està organitzat en articles. És una expressió comuna, i va en minúscula.

> Reial decret legislatiu 339/1990, de 2 de març, pel qual s'aprova el text articulat de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat vial.

22.2. El nom d'organismes, institucions i establiments comercials

En els noms dels organismes, institucions, empreses, etc., com a noms propis que són, s'escriuen en majúscula tots els substantius i adjectius, inclòs el genèric, quan forma part integrant del nom.

> la Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació
> la Direcció General d'Ordenació Educativa i de Política Lingüística
> la Junta Qualificadora de Coneixements de Valencià
> l'Ajuntament de Gandia
> la Universitat Jaume I de Castelló

Quan el nom de l'entitat està abreviat, cal mantindre la majúscula en els substantius i adjectius expressats, inclòs el cas en què es mencione només el genèric, si ens referim a una entitat concreta, única i determinada.

Enguany es presentarà a les proves de la Junta Qualificadora [en referència a la Junta Qualificadora de Coneixements del Valencià].

La Conselleria ha convocat unes subvencions per a l'edició en valencià [en referència a una conselleria determinada que, dins del context, està perfectament identificada].

En canvi, quan el genèric s'utilitza com a nom comú, sense fer referència a cap departament en concret, o en plural, s'escriu en minúscula.

La conselleria competent en matèria de cultura...

No ha estudiat en cap universitat.

Els diversos col·legis professionals...

Els ministeris de Justícia i d'Interior...

En els noms d'institucions o establiments comercials, els genèrics s'escriuen amb majúscula inicial quan formen part del nom propi.

L'Institut Valencià d'Art Modern ha organitzat una exposició de Sorolla.

L'obra s'estrena en el Teatre Principal.

És la directora de l'Hospital General.

22.3. Les paraules *administració*, *estat* i similars

Algunes paraules, com *administració*, *església*, *exèrcit*, *corona*, *estat*, *govern* o *hisenda*, poden usar-se amb valor de noms comuns amb els significats lèxics usuals, però també poden utilitzar-se com a noms propis d'un conjunt d'institucions corresponents, vistes com a ens únics i individualitzats entesos en sentit abstracte. En estos casos, com a tals noms propis, cal escriure'ls en majúscula:

l'Administració autonòmica

l'Església catòlica

l'Exèrcit espanyol

les atribucions de la Corona

l’Estat francés

el Govern central

la Hisenda pública

22.4. Categories o figures legals

S’escriuen en majúscula els noms propis d’entitats que inclouen genèrics que expressen la categoria o figura legal instituïda.

El Parc Natural del Carrascar de la Font Roja inclou la serra del Menejador.

El passat dijous vam visitar el Paratge Natural Municipal de les Rodanes de Vilamarxant.

22.5. Premis i guardons

S’escriuen en majúscula la inicial de la primera paraula i tots els substantius i adjectius que componen la designació específica d’un premi, d’una distinció, d’un guardó o d’una medalla.

el I Premi Nacional de Literatura

els Premis Goya

el Premi Extraordinari de Fi de Carrera

el Premi d’Honor de les Lletres Valencianes

el Premi Nobel

l’Alta Distinció de la Generalitat Valenciana

la Creu Llorejada de Sant Ferran

la Copa d’Europa

la Palma d’Or

el Lleó d’Or

la Medalla d’Or al Mèrit Esportiu

Per una altra banda, les categories d'un premi quan s'usen amb un ordinal, en un sentit lèxic habitual, s'escriuen en minúscula.

Va guanyar el primer accèssit en un concurs de càlcul matemàtic de l'institut.

Va obtindre el segon premi en el Concurs Nacional de Direcció d'Orquestra.

Els premis dels tipus de medalla de plata i medalla d'or i els culturals com medalla d'honor s'escriuen en minúscula quan tenen un valor genèric.

Ha guanyat la medalla de plata en la carrera de velocitat.

Li han atorgat dos anys consecutius la medalla d'or en el concurs.

S'han presentat les candidatures a la medalla d'honor.

23. OBRES NORMATIVES

Estos criteris lingüístics caldrà interpretar-los i complementar-los d'acord amb el que establix el corpus normatiu de l'AVL:

- *Diccionari ortogràfic i de pronunciació del valencià*, 2006 (DOGV núm. 5309, de 24.07.2006).
- *Gramàtica normativa valenciana*, 2006 (DOGV núm. 5399, de 30.11.2006).
- *Corpus toponímic valencià*, 2009.
- *Manual de documentació administrativa,* 2011.
- *Llibre d'estil per als mitjans audiovisuals en valencià,* 2011.
- *Criteris per a la fixació de la toponímia valenciana*, 2015.
- *Diccionari normatiu valencià*, 2016 (DOGV núm. 8184, de 05.12.2017).
- *Gramàtica valenciana bàsica*, 2016 (DOGV núm. 7810, de 21.06.2016).
- Corpus Informatitzat del Valencià (http://cival.avl.gva.es/).
- Nomenclàtor Toponímic Valencià (https://geontv.gva.es/).
- Portal Terminològic Valencià (https://www.avl.gva.es/lexicval/ptv).